

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

משולש הכוחות

עיון בפרשת השבוע על פי המהר"ל

1. גבורות השם מ'

ויהי בשלה פרעה את העם, ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף. במכילתא רבי אליעזר אומר דרך כדי ליגען כד"א ענה בדרך כחי, המדבר לצרפן שנאמר המוליכך במדבר הגדול והנורא, ים סוף לנסותן שנאמר וימרו על ים בים סוף, ... ביאור זה, כי האדם יש לו תכונות מפני גופו ותכונות מפני נפשו ותכונות מפני שכלו, והיה הש"י רוצה ליגען בדרך להחליש גופם, כי על גוף האדם קשה אליו התנועה, ורצה הש"י להחליש הגוף בדרך כדי להכניעו, ובשביל שהגוף נכנע התכונות הרעות מתמרקין מן הגוף. ואח"כ במדבר כדי לצרף כח הנפשי המקבל היראה והפחד, ובשביל זה נכנע כח הנפש והתכונות שבכח נפשי מתמרקין. ובים סוף כדי לנסות כח שכלי, אם הוא יאמין ויקנה מדת האמונה בו יתברך שהוא יכול להציל האדם מן האויבים. כל זה עשה הקב"ה להם כי בעת היציאה היה שכינת הקב"ה עם ישראל ורצה להסיר פחיתתם, לכך היה מייסר את ישראל ובוזה היה ממרק את ישראל, והיו טהורים זכים ראויים לקבל מעלה עליונה, ואפילו לא היה בהם פחיתות היה מייסר אותם בגוף ובנפש, בשביל כדי לזכות אל המעלה הגדולה ע"י יסורים שיקנו עתה בעת היציאה שנעשו להם, ולפיכך היה מיגען מצרפן ומנסן.

2. נצח ישראל ד'

בפרק קמא דיומא (ט ע"ב) מקדש ראשון מפני מה חרב, מפני שהיה בו ג' דברים; עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים. ... וזה כי האדם יש בו ג' כחות; כח השכלי אשר הוא ידוע, כח נפשי הוא גם כן, ויש בו כח הגוף. וכנגד אלו הם ג' חטאים; כי עבודה זרה החטא הוא בכח השכלי, שמאמין בעבודה זרה. וגילוי עריות החטא שמטמא את גופו בזנות ובערוה. ושפיכות דם הוא לנפש, שהוא שופך דם נפש האדם, "כי הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג). ולכך אלו החטאים היה במקדש ראשון

לבטל האדם עצמו. ... דע, כמו שיש חלופי נבראים הרבה בעולם, ובחר באדם לעבדו בפרט, והוא נבחר מכל אשר הוא על הארץ. כך המקומות מן העולם הם הרבה בעולם, ובחר במקום אחד מיוחד, הוא המקדש. וכמו שנתן הנשמה אל האדם, שהוא ניצוץ כבודו יתברך, כך הזריח השם יתברך במקדש את כבודו ואורו. ולפיכך היכל הקודש, שהוא מקודש אל ה', מתדמה לגמרי אל היכל האדם, אשר שם כבוד הנשמה. ודבר זה רמזו חכמים ז"ל גם כן במה שאמרו (ברכות לג.) כל אדם שיש בו דעת כאילו נבנה בית המקדש בימיו, וזה נתבאר במקום אחר באריכות. ויש בהיכל האדם ג' מחנות, ובכל אחד קדושה; הכח האחד הוא בכבוד, ונקרא כח טבעי, וממנו כחות ידועות, כח הזון והמגדל והמולידי, ודבר זה ידוע למי שעיין בדברים אלו. מחנה שניה הוא בלב, כח מיוחד, וממנו כמה דברים, דהיינו נקימה ונטירה ושנאה וכמה דברים. מחנה שלישית היא במוח, וממנה המחשבה והזכרון והדעת. ואל זה נמשך צורת המקדש, שהיו גם כן בבית המקדש ג' מחנות; מחנה ישראל, מחנה לויה, מחנה שכינה. מחנה ישראל היא ירושלים. מחנה לויה - הר הבית, כי שם נקרא מחנה לויה. מחנה שכינה - העזרה וההיכל וקדש וקדשים.

3. גבורות השם מ"א

דע כי כלל הבריות הם על צורת אדם פרטי, ודבר זה מבואר. וכמו שבאדם הפרטי תמצא שלשה כחות והם אינם חמריים, האחד הוא השכל שבאדם הכח השני למטה מזה כח נפשי אלהי, ועם שאינו שכל הוא כח נפשי נבדל מן החומר הכח השלישי כח נפשי אבל אינו נבדל מן הגוף, ועל דברים אלו יש ראיות ברורות אין כאן מקום לכתבן. וידוע כי השכל הוא המוציא דברים הנעלמים הסגורים לאור המציאות, ולפיכך נקרא השכל אור בכמה מקומות (משלי ו') כי נר מצוה ותורה אור שכשם שהאור מוציא הדברים הבלתי נראים שיהיו

נראים, כך השכל מוציא דברים הנעלמים לאור המציאות, ויש בני אדם בעולם הכללי כבני אדם שהם במדרגת השכל הזה, וזה מי שמגיע אל מדרגה עליונה שאין מגיע לה שאר בני אדם, עד שהוא מוציא לאור המציאות המדרגה העליונה הזאת שאין לשאר בני אדם. ... ויש בני אדם שהם במדרגת כח השני הוא כח נפשי נבדל מן הגוף, והם בני אדם העוסקים במצות השם יתברך שהם מצות אלהיות ולכך קונה על ידי מצות המדרגה אלהית. וזה שאמר דהוה בהדיה גברא דדרי חטה לפסחא, וזה כי זאת המצוה אשר הוא מתעסק בה קונה מדרגה אלהית נבדלת מן החמרי ביותר. וזה כי המצוה היא נבדלת מן השאור ולא ימצא שאור בה, דומה לגמרי למדרגה האלהית שהיא נבדלת מן החמרי אשר בו החטא שהוא השאור בודאי, ולפיכך מצוה זאת קונה על ידה בפרט מדרגה אלהית גם כן נבדלת מן החמרי, עד שהוא דומה מה שיש באדם הפרטי כח נפשי אלהי נבדל מן הגוף החמרי. ויש עוד בבני אדם שיש לו מדרגת כח נפשי בלתי נבדל, והם בני אדם העוסקים בענין העולם הזה והם בעלי משא ומתן, ואין זה ענין אלהי בעצמו רק שהוא קיום להם שעל ידי זה יש קיום העולם עד שיכול להתקיים מי שיש בו מעלת השכל, ומי שיש בו מדרגה האלהית הנבדלת, דומה לכח נפשי הבלתי נבדל כי על ידו יש קיום אל השכל ואל כח נפשי הנבדל.